

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

w sprawie **P. P.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k., art. 279 § 1 k.k. oraz z art. 278 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 września 2016 r.,
kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
korzyść skazanego,

od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 marca 2016 r., utrzymującego
w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 16 grudnia 2015 r.,

**I. uchyla zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w K. oraz
utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w B.;**

**II. na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. umarza postępowanie
wykonawcze;**

III. kosztami sądowymi w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 22 sierpnia 2012 r., P. P. został
skazany za popełnienie trzech przestępstw określonych w art. 13 § 1 k.k. w zw. z
art. 279 § 1 k.k., art. 279 § 1 k.k. oraz z art. 278 § 1 k.k. na karę łączną roku i 2
miesiące pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres
próby 3 lat. Nadto wobec skazanego orzeczono dozór kuratora oraz zobowiązano
go w oparciu o art. 46 § 1 k.k. do naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz
pokrzywdzonego kwoty 1.200 zł (k. 2-3).

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił
się w dniu 30 sierpnia 2015 r. (k. 3).

Dnia 28 sierpnia 2015 r. kurator sądowy złożył wniosek na podstawie art. 173 § 2 pkt 8 k.k.w. o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności (k. 97), ponieważ w okresie próby, a to od dnia 10 czerwca 2014 r. do 5 lipca 2014 r. P. P. popełnił kolejne przestępstwo określone w art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., za które został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 21 kwietnia 2015 r., sygn. akt III K .../15, na karę roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych przy ustaleniu, że wysokość jednej stawki wynosi 20 zł. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 8 października 2015 r. Na wniosek kuratora sądowego Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z dnia 16 grudnia 2015 r., sygn. akt II Ko .../15, w oparciu o art. 75 § 2 i 4 k.k. zarządził wykonanie orzeczonej wobec skazanego w sprawie II K .../12 tego Sądu kary łącznej roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności (k. 130).

Powyższe postanowienie w dniu 28 grudnia 2015 r. zaskarżył obrońca skazanego (k. 132-144), zarzucając naruszenie art. 75 § 2 k.k. poprzez błędne uznanie, że zachodzą przesłanki do zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności wobec skazanego.

Sąd Okręgowy w K. w postanowieniu z dnia 21 marca 2016 r., sygn. akt V Kzw .../16, zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy (k. 160-162).

Od tego wyroku kasację na korzyść oskarżonego wniósł Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny.

Zaskarżając wyrok w całości, na korzyść skazanego P. P., zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisu prawa karnego materialnego i prawa karnego wykonawczego – art. 75 § 4 k.k. i art. 178 § 5 k.k.w., polegające na wydaniu orzeczenia utrzymującego w mocy postanowienie sądu pierwszej instancji o zarządzeniu wykonania, w oparciu o art. 75 § 2 k.k., wobec skazanego P. P., warunkowo zawieszanej kary łącznej roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 22 sierpnia 2012 r., sygn. akt II K .../12, pomimo upływu okresu próby, na jaki kara ta została zawieszona oraz dalszych 6 miesięcy.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego w K. oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu Rejonowego w B. i umorzenie na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. postępowania wykonawczego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, co umożliwia, z uwagi na treść art. 535 § 5 k.p.k., jej rozpoznanie na posiedzeniu, bez udziału stron, zaś taki tryb rozpoznania jest dopuszczalny, albowiem niniejszy nadzwyczajny środek zaskarżenia został wniesiony na korzyść skazanego, a zarazem zachodzą podstawy do uwzględnienia go w całości.

Autor kasacji trafnie wywodzi, że okres próby, na jaki zawieszona warunkowo została orzeczona wobec skazanego kara roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, upłynął w dniu 30 sierpnia 2015 r., a kolejne 6 miesięcy, o których mowa w art. 75 § 4 k.k. – w dniu 29 lutego 2016 r. W tej sytuacji, w dacie orzekania przez Sąd Rejonowy w B., gdy ten wydał postanowienie z dnia 16 grudnia 2015 r., sygn. akt II Ko .../15, na podstawie art. 75 § 2 i 4 k.k. i na jego mocy zarządził wykonanie orzeczonej wobec skazanego w sprawie II K 319/12 tego Sądu kary łącznej roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, nie upłynęło jeszcze 6 miesięcy od dnia zakończenia okresu próby. Jednak już w dacie orzekania przez Sąd odwoławczy, czyli dnia 21 marca 2016 r., okres ten upłynął.

W aktualnym stanie prawnym, od dnia 1 lipca 2015 r. art. 75 § 2 k.k. stanowi, że sąd może zarządzić wykonanie kary, jeżeli skazany w okresie próby rażąco narusza porządek prawny, w szczególności gdy popełnił inne przestępstwo niż określone w § 1, albo jeżeli uchyla się od uiszczenia grzywny, od dozoru, wykonania nałożonych obowiązków lub orzeczonych środków karnych, środków kompensacyjnych lub przepadku. Natomiast zgodnie z art. 75 § 4 k.k. zarządzenie wykonania kary nie może nastąpić później niż w ciągu 6 miesięcy od zakończenia okresu próby. Art. 75 § 4 k.k., określając ostateczny termin, do którego powinno nastąpić tzw. odwołanie warunkowego zawieszenia wykonania kary, wymaga wydania decyzji procesowej w postaci zarządzenia wykonania kary. Nie jest ona jednak określona w przepisach Kodeksu karnego czy Kodeksu postępowania karnego, a unormowana została w Kodeksie karnym wykonawczym. Dlatego też przepisy tego Kodeksu powinny być rozstrzygające dla ustalenia, czy w sprawie nastąpiło skuteczne zarządzenie wykonania kary. W tym zakresie istotne są te przepisy, które określają, z jaką chwilą orzeczenie staje się wykonalne.

Należy wskazać, że zgodnie z art. 178 § 5 k.k.w. „postanowienia o zarządzeniu wykonania kary wydane na podstawie art. 75 § 2 i 3 Kodeksu karnego stają się wykonalne z chwilą uprawomocnienia”. W rezultacie, postanowienie Sądu Rejonowego w B. mogło być wykonane dopiero po utrzymaniu go w mocy przez Sąd odwoławczy.

W obowiązującym aktualnie stanie prawnym ustawodawca zdecydował się wprowadzić rozgraniczenie wykonalności postanowień o wykonaniu warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności w zależności od podstawy prawnej wydania, tj. obligatoryjnego (art. 75 § 1, § 1a albo § 2a k.k.) albo fakultatywnego (art. 75 § 2 i 3 k.k.) zarządzenia wykonania kary. Kodeks karny wykonawczy jako zasadę przyjmuje wykonalność postanowień wydanych w postępowaniu wykonawczym z chwilą ich wydania. Postanowienie o zarządzeniu wykonania kary wydane na podstawie art. 75 § 1, § 1a i § 2a k.k. staje się wykonalne z chwilą wydania przed upływem okresu wskazanego w art. 75 § 4 k.k., chyba, że sąd wydający postanowienie albo sąd powołany do rozpoznania zażalenia, wstrzyma jego wykonanie. W drodze wyjątku moment ten może być odsunięty w czasie, gdy ustawa tak stanowi albo sąd pierwszej instancji lub sąd odwoławczy wstrzymają wykonanie orzeczenia. W art. 178 § 5 k.k.w. ustawodawca zawarł taki wyjątek, stanowiąc, że postanowienia o zarządzeniu wykonania kary wydane na podstawie art. 75 § 2 i 3 k.k. stają się wykonalne z chwilą ich uprawomocnienia (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2013 r., I KZP 3/13, OSNKW 2013, z. 8, poz. 63*).

Z akt sprawy wynika, że Sąd Rejonowy w B., w postanowieniu z dnia 16 grudnia 2015 r., jako podstawę prawną rozstrzygnięcia w przedmiocie zarządzenia wykonania orzeczonej wobec skazanego w sprawie II K .../12 tego Sądu kary łącznej roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, przyjął art. 75 § 2 i 4 k.k. (k. 130). Również w uzasadnieniu tego postanowienia stwierdził, że „Zgodnie z art. 75 § 2 k.k. Sąd może zarządzić wykonanie kary, jeżeli skazany w okresie próby rażąco narusza porządek prawny, w szczególności, gdy popełnił inne przestępstwo niż określone w § 1” (tego przepisu). Tymczasem w zaistniałej sytuacji procesowej podstawą zarządzenia wykonania kary powinien być właśnie przepis art. 75 § 1 k.k., mówiący o tym, że obowiązkowe jest zarządzenie wykonania kary, jeżeli

skazany w okresie próby popełnił podobne przestępstwo umyślne, za które orzeczono prawomocnie karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Istniały bowiem ustawowe przesłanki uzasadniające uczynienie tego w trybie obligatoryjnego zarządzenia wykonania kary: skazany dopuścił się w okresie próby przestępstwa umyślnego, za które orzeczono prawomocnie karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Takie zaś postanowienie staje się wykonalne z chwilą wydania, przed upływem okresu wskazanego w art. 75 § 4 k.k., chyba, że sąd wydający postanowienie albo sąd powołany do rozpoznania zażalenia wstrzyma jego wykonanie. W przypadku bowiem wydania postanowienia o zarządzeniu wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności na podstawie art. 75 § 1 k.k., termin 6-miesięczny przewidziany w art. 75 § 4 k.k. jest zachowany, jeżeli przed jego upływem nastąpiło wydanie, choćby nieprawomocnego postanowienia o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności (*zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2013 r., V KK 177/13, LEX nr 1400154*).

W tej sytuacji procesowej, Sąd odwoławczy, orzekając po upływie okresu, w którym możliwe było zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności, powinien był uchylić postanowienie Sądu pierwszej instancji oraz umorzyć w tym zakresie postępowanie wykonawcze – w oparciu o art. 15 § 1 k.k.w.

Z powyższych względów, dzieląc zarzut i wniosek końcowy kasacji, należało uchylić zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w K. oraz utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w B. i umorzyć na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. postępowanie wykonawcze.

kc